

Riktlinje skyddade personuppgifter

Reglemente

Kommunala beslut som utöver kommunallag och andra författningar styr och reglerar kommunala verksamheter. Innefattar Nämndreglementen, Delegeringsordningar, Bolagsordningar, Ägardirektiv, Föreskrifter, Kommunala taxor och avgifter.

Policy

Anger principer och värdegrundsbaserat förhållningssätt och tjänar som vägledning inom det aktuella området.

Plan

Beskriver strategier för arbetet med utvecklingen av Värnamo som kommun, och utvecklingsarbete inom kommunens organisation.

Åtgärdsplan

Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Riktlinje

Beskriver hur förvaltning bedriver den befintliga verksamheten, eller ett visst område, så att den bedrivs effektivt och med god kvalitet.

Fastställd av: Ledningsgruppen

Dokumentet gäller från: 2018-02-19

Dokumentet gäller för: Barn- och utbildningsförvaltningen

Dokumentansvarig: Kvalitetschef

Sekretess till skydd för den enskilde regleras i Offentlighets- och sekretesslagen, 2009:400.

Vad är skyddade personuppgifter?

Skyddade personuppgifter är ett begrepp som Skatteverket använder för skyddsåtgärderna sekretessmarkering, kvarskrivning och fingerade personuppgifter. och skola och registreras hos skolförvaltningen måste de själva eller genom vårdnadshavaren kontakta skolan.

Några grupper som Skatteverket ger skyddade personuppgifter:

- kvinnor, män och deras familjer som förföljs av en eller flera närstående.
- hotade brottsoffer och vittnen vid rättegångar
- personer som hotas i sin yrkesutövning

Rätten till skyddade personuppgifter omprövas regelbundet.¹

Vad är en sekretessmarkering?

Om sekretessmarkering stadgas i 5 kap. 5 §, offentlighets- och sekretess-lagen (2009:400), OSL.

Första stycket lyder enligt följande: Om det kan antas att en uppgift i en allmän handling inte får lämnas ut på grund av en bestämmelse om sekretess, får myndigheten markera detta genom att en särskild anteckning (sekretessmarkering) görs på handlingen eller, om handlingen är elektronisk, införs i handlingen eller i det datasystem där den elektroniska handlingen hanteras.

Anteckningen ska ange:

1. tillämplig sekretessbestämmelse, 2. datum då anteckningen gjordes, och 3. den myndighet som har gjort anteckningen.

När människor anser sig vara utsatta för hot, våld eller förföljelse kan de hos Skatteverket ansöka om en så kallad sekretessmarkering. En sekretessmarkering är inget annat än en varningssignal för sekretess och en påminnelse om att en noggrann sekretessprövning måste göras innan en begärd handling eller uppgift lämnas ut.

Vad är kvarskrivning?

Kvarskrivning fungerar enligt Skatteverket som ett adresskydd när en person har flyttat till annan, hemlig adress. I praktiken innebär det att den nya, verkliga bostadsorten inte framgår av folkbokföringsregistret och därmed inte heller sprids till andra myndigheter. Skattekontorets adress anges som en särskild postadress. För att elever som är ”kvarskrivna” ska kunna placeras på förskola På så sätt får skolan del av de skyddade uppgifterna om var kvarskrivna personer faktiskt finns.²

¹ (Skolverkets skrift ”Unga med skyddade personuppgifter”, 2011, s. 9).

² Jp skolnet 2015-06-01

Fingerade personuppgifter

Vid särskilt allvarliga hot kan en person få använda en annan identitet, så kallade fingerade personuppgifter. Då får man helt andra personuppgifter än de egna. Man får också begära fingerade personuppgifter för ett barn som man har vårdnaden om och bor tillsammans med. Kopplingen mellan identiteterna finns bara hos Rikspolisstyrelsen.³

Vårdnadshavare och förälder med umgängesrätt

En förälder som *inte har vårdnaden* om sitt barn har i sekreteshänseende samma ställning som vilken utomstående som helst. Det betyder att en sekretessprövning alltid måste göras när en förälder vill ha uppgifter om barnet eller om barnets skolgång.⁴

Sekretess i förhållande till vårdnadshavare

Sekretess till skydd för en enskild gäller, om den enskilde är underårig, även i förhållande till dennes vårdnadshavare.

Sekretessen gäller dock inte i förhållande till vårdnadshavaren i den utsträckning denne enligt 6 kap. 11 § föräldrabalken har rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör den underåriges personliga angelägenheter, såvida inte

1. det kan antas att den underårige lider betydande men om uppgiften röjs för vårdnadshavaren, eller
2. det annars anges i denna lag.

Om sekretess inte gäller i förhållande till vårdnadshavaren förfogar denne enligt 2 § ensam eller, beroende på den underåriges ålder och mognad, tillsammans med den underårige över sekretessen till skydd för den underårige.⁵

Planera och förbered

När ni får veta att ni ska ta emot ett barn eller en elev med skyddade personuppgifter är det viktigt att rektorn inledningsvis planerar vem som ska vara mentor, klassföreståndare eller dylikt för barnet eller eleven. Den unga och familjen kan också behöva en särskild kontaktperson i verksamheten.

Kontaktpersonen kan också ha huvudansvaret i en kontaktgrupp som kan bestå av personal som i något avseende är involverade i den ungas situation. Dessa personer kan behöva få information och diskutera vissa frågor innan den unga kommer till verksamheten.⁶

³ Skolverket Unga med skyddade personuppgifter sid 45

⁴ Ibid sid 47

⁵ Ibid sid. 55

⁶ Ibid sid 15

Inte vara utpekad

Unga som lever med skyddade personuppgifter ska inte behöva känna sig utpekade eller särskilda. Så långt som möjligt ska förskolans och skolans verksamhet anpassas så att alla barn och elever kan delta. Det är bra att se över rutiner och arbetsmetoder som riskerar att leda till att man pekar ut unga med skyddade personuppgifter.

Det kräver uppfinningsrikedom från de vuxna och förmåga att lyssna på den unga. Föräldrar, liksom de unga själva, kan ha många egna idéer till lösningar. I varje praktisk fråga måste det alltid göras en avvägning mellan den ungas säkerhet och hennes eller hans behov av att få vara så ”normal” som möjligt. Avvägningen måste ni göra tillsammans med vårdnadshavaren.⁷

Vara med och bestämma

För att vårdnadshavaren ska känna sig så säker som möjligt är det viktigt att hon eller han har inflytande över hur ni hanterar barnet och dennas personuppgifter. Även barnet måste få komma till tals. För barn som är utlämnade till omständigheter som styr, kontrollerar och begränsar deras liv är det viktigt att skapa utrymme för deras eget inflytande. De behöver få vara med och diskutera hur ni löser olika problem och de behöver verktyg som gör att de kan skydda sig själva. Alla barn har rätt att bli bemötta med respekt och deras egna förslag och idéer ska tas på allvar. I relation till ålder och mognad ska de också ha inflytande över hur deras vardag ser ut.⁸ (Se även skollagen (2010:800) 1 kap. 10§.)

Fotografering

”Det är inte bara den ungas namn och adress som måste skyddas. Det är även viktigt att någon som letar efter ett barn eller elev med skyddade personuppgifter inte kan upptäcka fotografier på exempelvis hemsidor eller i skolkataloger.

Klass- och gruppfoto

Som regel kan unga med skyddade personuppgifter inte vara med på klassfoton. Det kan finnas undantag där vårdnadshavaren bedömer att den eller de som hotar inte rimligtvis kan känna igen den unga på bilden. Det är viktigt att diskutera med vårdnadshavaren om den unga ska vara med på fotografier, utan att hon eller han känner sig utesluten och får problem med att förklara för kamraterna. Det är också viktigt att informera vårdnadshavaren om att foton i skolkataloger blir allmänna handlingar”.⁹

Sekretess och tystnadsplikt i olika skolformer

Förskola

I förskolan är utgångspunkten att sekretess råder för uppgifter som rör en enskilds personliga förhållanden. Det betyder att till exempel barnets namn eller adress bara får lämnas ut om det konstaterats att utlämnandet varken är till men för barnet eller för någon av hans eller hennes närstående. (OSL 23 kap. 1§)

Förskoleklass, obligatoriska skolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

⁷ Skolverket Unga med skyddade personuppgifter sid 14

⁸ Ibid sid 14

⁹ Skolverket Unga med skyddade personuppgifter sid 30

I förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan kan man sekretessbelägga uppgifter om enskildas identitet, adress och andra liknande uppgifter om man befarar att det finns risk för att eleven eller någon anhörig kan utsättas för personföljelse eller andra former av trakasserier. Sekretessen omfattar elevens och vårdnadshavarens namn och adresser, men även andra folkbokföringsuppgifter som är användbara för att spåra upp en person. (OSL 23 kap. 2§)

Fritidshem

I fritidshem och öppen fritidsverksamhet finns det sekretessbestämmelser som skyddar uppgifter om enskildas personliga förhållanden, som till exempel namn och adress. Sekretessen på det här området betyder att man inte får lämna ut uppgifter om till exempel namn och adress om det kan antas att barnet, vårdnadshavaren eller någon annan närstående person lider men om uppgifterna lämnas. (OSL 23 kap. 3§)